

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

Co[n]tra eos, qui facultatibus ecclesiasticis abutuntur, cum adhortatione
ad respiscendum, & de tremendo iudicii die cap. xxi

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

DE MALE PROFITEN. RELIGIO.

quid lacinata, vel intercisæ caligæ: quid prolissa barba et
compta: quid immodicus totius corporis cultus: ut plerumque
solicitude maior sit de corporis ornatu, quam de
sua, aut de commissi sibi pupilli salute: malentibus se
comptos uideri, quam honestos: atque pexatos pulchre,
quam egregie probos. Sunt & qui initiari sacris contem-
nunt, ac dedignantur ferre tonsuram in uertice, quasi apud
eos tantummodo decorum sit sacerdotiis, & sacris pro-
uentibus abundare, initiari uero, aut rem diuinam facere
sordidum: ut merito prouerbiale illud carmen huic no-
stræ ætati conueniat. Plures thirigeros paucos est cen-
nere bacchos. Si quidem qui ueram religionem, et chri-
stianam pietatem pure, ac sincere teneant pauci sunt:
qui autem umbram, & imaginem, utique plurimi. Sed quid
sceleratius esse potest quam sacrum illud stipendium in
ministeria sancta dicatum, inique sine ullo officii opere
furari, atque in profanos usus conuertere? Habere enim
quæstui religionem, & aucupari sub titulo pietatis di-
uitias, non modo turpe est, ac sceleratum, sed sacrile-
gum, et impium.

Contra eos qui facultatibus ecclesiasticis abutuntur,
cum adhortatione ad respiscendum, & de re-
mendo iudicii die. Cap. XXI.

Proh dolor discretior animi, & rursus uel inuitus
præ dolore in uerba plena reprehensionis proripere
cogor: æqui boni quæso facite quicquid dicitur
xero: nec offendat uos ueritas dictorum, si quid, quod uobis
minus fortasse placeat, audieritis. Te hic alloquor im-
pudens, quisquis es, (nam bonos ubique & semper excipimus)
te inquam alloquor, & appello: qui sacris sacerdotum
spoliis ditatus, & auctus nihil minus facis, aut curas
quam sacra, quam pietatem, quam pauperes, quibus
ex officio tuo, licet negligas, es tamen datus, tutor patro-

nus, & defensor. Tu si quidem uentre tumes & ex pridia
 nis cruditatibus quotidie hesternum ructas: tu mollibus
 stragulis opertus ad multam lucem stertis: tu cutem cuo
 ras, unguenta oles, genio, & libidini indulges: te spacioſa
 atria accipiunt, tibi uestes innumeræ à carie, & a tineis ui
 tiantur: pauperes uero, quorum necessitati hæc omnia,
 quibus frueris, legata fuerunt, immo Christus in pauperi
 bus, non habent quo sub tectum sese receptet humo nu
 da lacent pene nudi, macie, frigore, fame sordeq; confes
 ſi. Tu arca posita ludis, & mille nummos damnosa per
 dit unius noctis alea: quum interim multæ uirgines, quæ
 poterant ea summa ac minori etiam honeste nubere, co
 gente inopia nefarit uirginitatem suam misellæ prostitus
 ant. Attende miser & infelix homo quod iudicium, &
 quis exitus immineat tibi: quum tamen securus ludas,
 atq; in malum tuum cunctis uoluptatibus oblectes. Ve
 nit profecto uenit, atque tibi cito aderit ille tremendus,
 & inuitabilis iudicii dies: quando frustra sine ullo mæ
 roris fructu absque ulla spe misericordiæ præ summa
 doloris angustia miserabiliter eiulabis, illud propheti
 cum uerbum, dicens: montibus cadite super nos, & colli
 bus operite nos. Vah tibi, uah etiam atque etiam ti
 bi. An ignoras oportere manifestari te ante tribunal
 Christi: ubi te miserum urgebit dura populorum accu
 satio, iusta ac grauis subditorum querela prælatis suis ascri
 bentium quicquid delinquerint, & quicquid commise
 rint, mali. Quid ni ascribant: quum quos intineris, atq;
 certaminis duces acceperant erroris eos, ac defectionis
 habuerint persuasores: fuerint quæ eis pro pastoribus im
 postores & tanquam lupi in caula, ut dici solet. Accusa
 bit nempe iniquos prælatos etiam ipsa mater ecclesia:
 & proferet templa dissipata, aras destitutas, sacra om
 nia profanata, gregem suum dispersum, & perditum.
 Astabunt ibi sane & ipsi fundatores fanorum atq; templor
 rum, ut de prædiis, atq; redditibus iniquè possessis, & ma

Luc. 23.

BB li

DE MALE PROFITEN. RELIGIO.

se disperis exposcant tunc expensum sibi referri, atq; rationem reddi in quos usus, abierint census fructusq; tantorumq; prædiorum. Arguent præterea sua unumquency peccata: & omnia crimina quatumuis abdita uel luti male curata ulcera in superficiem cutis foras erumpent & erit unicuiq; pro ueste conscientia: quatenus suo quisq; iudicio reum sese fuisse censebit, et æterno supplicio dignum. Nusquam latere poterit incoelix peccator, nulla ei spes, nullum profugium. Tunc palam faciet iram suam, pariterq; iustitiam contra peccatores Deus. Et si iustus (ut apostolorum princeps ait) uix saluabitur, impius & peccator ubi apparebit? Quid faciet uirgula deserti, ubi in tanta trepidatione, & terrore concutietur cedrus paradisi? Quid faciet agnus, ubi aries, trepidabit? Horrendum est (ait Apostolus) incidere in manus Dei uiuentis. Non ibi amicus, intercedens, nec precium redimens, non aduocatus defendens tibi ipsi pro te in tanta corona erit dicenda sententia: Quis nam poterit apud illud tremendum tribunal cuiuspiam præstare patrocinium? aut pro se ne dum pro alio hiscere cuiuspiam in tanta, & tam aperta luce ueritatis? Quæ uenia, aut probabilis excusatio erit ibi coram eo iudice, qui nec uerbis flecti, nec falli ullo dolo, nec corrumpi ullis precibus, aut præmiis potest? Nunquid te fortassis defendet bona opera, quæ non fecisti? aut sancti, quorum disciplinam spreuisti? aut angeli quorum contubernia repulisti? aut eleemosinæ quas non dedisti, aut auare dedisti? Heu quæ non erit illic usquam aut defensionis, aut excusationis, aut deprecationis locus. Seductores tuos forsan caue faberis, & in alienam malitiam culpam tuam transfereas sed id tibi nihil magis proderit, quam profuit Adæ iudice Deo in mulierem occasionem peccati transferre nec rursus Euæ, in serpentem. Omnia nuda, & aperta sunt oculis Dei: ipse quidem est testis, qui & iudex: cognosce idem, qui et inspector nec tantum factorum, uerum etiam

1 Pet. 4

Hebr. 10

118

ecogita
standa
sti uites
dus di
erit ei,
secto tr
pie, ca
in med
rit, uel
rietur, c
quæ lo
de pro
risimū
de prop
postula
tio. Il
malefa
ullæ pr
ritate iu
re, aut
uisime
ultra qu
ctium, r
tempor
amicus
ne, aut n
Exemp
miseru
feros to
uisset, n
pestue
facere h
graue iu
tionis se
tione iul

cogitatum. At qui uero nulli exactius actorū ratio præ-
 standa est, quàm præpositis: ac prælatis: quippe qui Chri-
 sti uites in terris gesserint. Si enim in sacris literis maledi-
 ctus dicitur, qui opus Dei facit negligenter, quid quæso
 erit ei, qui egit illud idem etiam fraudulenter? Nihil pro-
 fecto tunc proderit diuitiis, aut honoribus affluxisse: sed
 pie, caste, atq; innocenter uixisse. Opera illic singulorū
 in mediū deducuntur: ut boni malive, quod quisq; gesse-
 rit, uel premium: capiāt uel supplicium. Sed si uix repe-
 rietur, qui ibi ualeat pro seipso satisfacere: quid hic faciet
 quæso qui præfuit: cui non de subditorum minus, quàm
 de propriis peccatis ratio subtilissime reddenda est? Du-
 risimū iudiciū inquit Salomon, his qui presunt, fiet. Vn-
 de propheta ea de re ualde sollicitus, aliorum errata sibi
 postulat ignosci, dicens, Domine ab alienis parce seruo
 tuo. Ibi ergo sicut nullus erit, qui sua possit, prætexere
 malefacta in tam manifesta ueritate iudicii: ita neque erūt
 ullæ præces, quæ placare iudicem possint in tanta seue-
 ritate iustitiæ: nec ullæ occasiones, aut causæ quæ differ-
 re, aut declinare sententiam iudicantis ualeant in tam no-
 uissimo tempore, sine, & clausula omnium sæculorum:
 ultra quod non erit amplius, uicissitudo dierum aut no-
 ctium, nec annorum computatio, sed perennitas absque
 tempore sempiterna. Non fratrem frater redimet, non
 amicus amicū: quin neq; ægeli, neq; sancti quoquo nomi-
 ne, aut merito censeantur, tunc pro peccatoribus orabūt.
 Exemplo sit diues ille delitiosus: qui q; Lazari mendici
 miserus non fuerat, quum igneo æstu acerrime apud in-
 feros torreretur, & aquæ tantum guttulam Abraham pe-
 tisset, nō potuit impetrare. Quanto ergo melius est tem-
 pestiue prouidere salutis nostræ, & cauere nobis: nec tanti
 facere has momentaneas uoluptates, ut subeamus tam
 graue iudicium: & illam denique sempiternæ damna-
 tionis sententiam audiamus, quàm exasperatus indigna-
 tione iusta dominus, ore fulguranti aduersus impios de-

Iere. 48.

Sapi. 6.

Psal. 23.

DE MALE PROFITEN. RELIGIO.

Mat. 25

tonabit, dicens **ITE MALEDICTI IN
IGNEM ÆTERNVM.** qui paratus est dia-
bolo, & angelis eius. Quis tam ferrei quoque pectoris,
quem sententia hæc & iudicium istud non terreat? Quis
tam alienus à Christiana pietate, qui hæc non credat,
atque expectet futura? Quid in causa ergo quod ista non
cogitas? non attendis? non paues? Certe aut saxeus
es, & nihil sentis aut exlex, & nihil credis. Nam quis
cunque non timet hæc, profecto non credit futurum
esse iudicium, quod si crederet, aliis sane operibus sese
ad id pararet, quam istis, quæ uidemus nunc a multis
ex nostratibus fieri. Verum haud procul abest, quum
uel inuitus, non iam uerbis amplius, & scriptis, sed re-
bus ipsis id esse uerum credas: edoctus passione ipsa
pœnarum, quibus iusto Dei iudicio subiiciendi sunt
omnes iniqui. Ah miser quanto tu eo iudicio conuincis
fuisse Esau stultior, qui pro uilissima esca ciceris
cessit fratri sua primogeniti iura: quum, & tu pro tantilo-
lo uoluptatis bolo, perdidideris regnum cœlorum. O
flendam, & lamentandam eorum stultitiam, o uelana
capita, o pectora cœca, o mentes cemeris (ut aiunt)
tenebris inuolutas: qui hæc non uiderint, non atten-
dunt, non considerant. Audi quid de his ipsis rebus
Ioannes Apostolus in Apocalypsi testetur, Quantum
glorificauit se, & in delictis fuit, tantum date ei tormen-
tum, & iuctum. Aut illud Esaiæ. Detracta est ad in-
feros superbia tua, concidit cadauer tuum, subter te ster-
netur tineæ, & operimentum tuum erunt uermes. Quæ
tunc illis plane melius fuisset, latuisse obscuris, & sub
modio, quam super candelabrum constitutis, pro luce
& splendore populis fumum tantummodo, & tenebras
induxisse.

Apoc. 18

Esa. 14.

Haud multum interesse in peccatis libidinis an mona-
chus, an clericus peccet. Cap. XXII.